

VERTROUWELIJK

Behoort bij brief no. 1447.353

Ex. no. 2

Dit exemplaar bestaat uit 5 blz.

DE CPN ACHTER HET "GROOT SOCIAAL FORUM"

1. Ter presentatie van "een progressief alternatief" tegenover het bezuinigingsbeleid van de regering maar ook tegenover de matigingsplannen van de oppositie, wordt op 29 september in het Haags Congresgebouw een z.g. Groot Sociaal Forum georganiseerd door de Initiatiefgroep "Bestek '81 moet van de baan", die eind vorig jaar door de CPN in het leven is geroepen. Na namelijk eerst overal in den lande plaatselijke "anti-Bestek comité's" uit de grond te hebben gestampt, nam de CPN eind november 1978 het initiatief tot de oprichting van dit overkoepelend landelijk actiecomité om een "gezamenlijke frontvorming" te bewerkstelligen van alle bevolkingsgroeperingen, die op de een of andere wijze "het slachtoffer" zouden zijn geworden van Bestek'81.

De CPN beschouwde dit initiatief als een logische toepassing van haar "nieuwe coalitie"-politiek, waarmee zij een bundeling beoogt van dwars door de politieke en maatschappelijke scheidslijnen heenlopende "massa-bewegingen", die zij rond populaire eisen moet mobiliseren om door buitenparlementaire druk een andere landspolitiek te kunnen afdwingen. De partij benutte met des te meer graagte deze "politiek van brede bondgenootschappen" omdat ze die een jaar eerder met nogal wat succes was gaan gebruiken op het terrein van vrede en veiligheid door tal van personen en groeperingen van uiteenlopende politieke en wereldbeschouwelijke signatuur op de been te brengen in haar campagne tegen het neutronwapen. Zoals de partij eerder "de massabeweging tegen de N-bom" van de grond had gekregen, wilde ze nu ook op sociaal-economisch gebied de stoot geven tot "democratische machtsvorming van onderop" die zou moeten uitgroeien tot "een nationale beweging tegen Bestek'81".

2. Toen de Initiatiefgroep "Bestek'81 moet van de baan" zich begin december 1978 aandiende, bleek zij te bestaan uit een groep van zo'n achthonderd adherenten, van wie evenwel de eerste twintig het eigenlijke actiecomité vormden. Van deze twintig bleken er tenminste dertien kaderlid van de CPN te zijn, die in onderling

VERTROUWELIJK

- 2 -

vooroverleg de zaken regelden en het partij-overzicht verder veiligstelden door beslag te leggen op de sleutelfuncties van voorzitter (voor de metaalarbeider J. JANISSEN) en secretaris (voor de arts P. BUYS en de sociaal-econoom W. SCHOUTENDORP).

In de Initiatiefgroep wordt vooral deelgenomen door representanten van "brede", doch evenzeer door de CPN overheerste actiecomité's, die actief zijn tegen Bestek '81 in afzonderlijke maatschappelijke sectoren (zoals het bedrijfsleven, de gezondheidszorg en het welzijnswerk, maar ook in de sfeer van de studenten, sociaalgesteunden e.d. zie bijlage). Daarnaast zijn er terwille van "de brede samenstelling" ook vertegenwoordigers opgenomen van belangen- en vakorganisaties van niet-communistische huize, waarin CPN-leden hier en daar een aanmerkelijke en soms zelfs dominerende positie zijn gaan innemen, vooral in die plaatsen (zoals Amsterdam) en in die sectoren (zoals het welzijnswerk en - ook universitaire - onderwijs), waar de CPN zich breed maakt. Hierbij dient aangetekend dat de partij in delen van de vakbeweging voldoende leden op middenkader- en beleidsfuncties heeft zitten om vrij nauwkeurig de stemming en eventuele actiebereidheid te kunnen peilen, waarop van partijzijde kan worden ingespeeld. Bovendien kunnen de CPN-leden, die bijna één procent uitmaken van het FNV-ledenbestand, door hun gedisciplineerd optreden en grote inzet soms aanzienlijke invloed uitoefenen op de besluitvorming van vakbondsledenvergaderingen, waarop de opkomst immers dikwijls de één tot anderhalf procent niet te boven gaat.

3. Vanaf de herfst van 1978 tot de zomer van dit jaar werden er in het kader van de campagne tegen Bestek'81 tal van bijeenkomsten, demonstraties en bezettingen georganiseerd door bovenbedoelde actiecomité's, die een voorlopig hoogtepunt vonden tijdens een grote Landelijke Manifestatie op 23 juni in Amsterdam, waarop meer dan 40.000 deelnemers tegen het regeringsbeleid protesteerden. Na afloop van deze manifestatie kondigde de Initiatiefgroep aan dat er op 29 september een Groot Sociaal Forum zou worden belegd om door alle groeperingen in de strijd tegen Bestek'81

- 3 -

een "gezamenlijk progressief alternatief van onderop" te laten presenteren.

Reeds toen werd het al dreigende havenconflict van CPN-zijde beschouwd als een mogelijk breekijzer in de matigingspolitiek van het kabinet. Op 30 juni schreef namelijk de landelijk hoofdverantwoordelijke voor het CPN-bedrijfswerk S. GEUGJES in De Waarheid dat dit conflict een weerspiegeling was van de tegenstelling tussen enerzijds de opstelling van de regering, die op elke CAO het Bestek'81 stempel zou willen drukken, en anderzijds "de vakbondsleden en andere werkers", die opkwamen voor handhaving van de koopkracht en verkorting van de werktijd. Hij zag in het feit, dat de vakbondsleden kort tevoren - mede onder druk van het CPN-beheerste Aktiecomité van Rotterdamse Havenarbeiders - het principe-akkoord voor een nieuwe haven-CAO hadden weggestemd een belangrijke nederlaag voor de regeringspolitiek, die was ondersteund door de vakbondsleiding met haar "ondermaatse verlangens" uit het FNV-arbeidsvoorwaardenbeleid. Acties zoals de recente havenstakingen staan ongetwijfeld mede model voor het progressieve alternatief, dat de CPN voor ogen staat.

Begin juli verklaarde partijvoorzitter H. HOEKSTRA, dat de CPN met die "progressieve meerderheidsvorming van de daad" bepaald niet het oog heeft op een "partnerruil" in de regering, waarbij de PvdA wordt binnengehaald door "de CDA-top om de vakbeweging in bedwang te houden", maar dat het haar vooral te doen is om een samenwerking "van onderop" van communisten, socialisten en andere vooruitstrevende mensen, om "een massa-beweging, die een eigen inbreng heeft door het formuleren van eigen eisen..... uitgaande van de belangen van de werkers". Volgens de heer HOEKSTRA was zijn partij bereid daartoe te "discussiëren om de geschillen in de arbeidersbeweging te overbruggen" en te komen tot "compromissen, zonder dat men daarbij hoeft af te zien van eigen doelstellingen op langere termijn", een uitspraak die nog eens het tactische karakter van de "coalitie-politiek" van de CPN typeert.

- 4 -

4. Na de zomervakantie hebben de organisatoren vol enthousiasme de voorbereiding van het Groot Sociaal Forum weer opgevat met de inventarisatie van alle "verlangens en voorstellen", die bij de onderscheiden, door Bestek'81 "gedupeerde" bevolkingsgroeperingen zouden leven. Daartoe formeerde de Initiatiefgroep zeventien verschillende deelgroepen (van ambtenaren tot havenarbeiders en van vrouwen tot welzijnswerkers), waarvan de kern in de regel wordt uitgemaakt door leden van actiecomité's en mantelorganisaties van de CPN, maar waarin ook deelgenomen wordt door sympathiserende niet-CPN-ers uit andere belangen- en vakorganisaties. Deze deelgroepen hebben de afgelopen weken op zg "deelberaden" en studiedagen - meestal op aangeven van CPN-kaders - "bijdragen" voor het Sociaal Forum geformuleerd en tevens delegaties daar voor aangewezen. Er is een speciale werkgroep ingesteld die aan de hand van deze bijdragen de tekst voor een "concreet gezamenlijk alternatief" moet concipiëren om dat op het Forum te kunnen aanbieden. Een andere werkgroep is belast met de totale organisatie van het evenement, dat onder presidium zal staan van de twintig leden van het Actiecomité. Er worden zo'n vijftienhonderd deelnemers verwacht, terwijl ook "leden van het kabinet, parlement, hoofdbesturen van politieke partijen, vakbeweging en anderen" zijn uitgenodigd als gast aanwezig te zijn.

Het Forum zal naar verwachting veel aandacht schenken aan de loonstrijd en aan behoud van werkgelegenheid en sociale voorzieningen. Financieel-economische leidraad is het reeds vorig jaar juni gepubliceerde, maar onlangs geactualiseerde IPSO*-plan "Voor werk en een beter bestaan", dat in plaats van matiging voorziet in een forse stijging van lonen en overheidsuitgaven ter verhoging van de koopkracht en de sociale uitkeringen, waarvan de kosten verhaald moeten worden op Defensie, EG-uitgaven subsidies aan grote bedrijven e.d. Ook oriënteert men zich op de tegen Bestek'81 gerichte "Verklaring van 91 economen", van wie er ongeveer een kwart CPN-leden zijn maar ook vele anderen relaties hebben naar de par-

* Instituut voor Politiek en Sociaal Onderzoek, het wetenschappelijk bureau van de CPN.

- 5 -

tij toe, en die door partijvoorzitter HOEKSTRA gekarakteriseerd zijn als "economen van een nieuw type, met wie te werken valt". Ongetwijfeld zal tijdens het Forum worden gewezen op de "kolosale resultaten" van de havenstakingen, die zowel de bezuinigingspolitiek van de regering en de politieke oppositie als het matigende arbeidsvoorwaardenbeleid van de vakbeweging onderuit zouden hebben gehaald. Daarom zullen die stakingen worden bejubeld als een cruciaal wapenfeit in de strijd van de "brede maatschappelijke oppositie", waarvan het Groot Sociaal Forum een wapenschauw wil zijn.

27 september 1979.

Bijlage behorende bij brief nr. 1447.353

Posities van de CPN en door haar beheerste actiecomité's in verschillende maatschappelijke sectoren:

De metaalindustrie

- Comité's tot behoud van de werkgelegenheid in de Amsterdamse scheepsbouw, die in eendrachtige samenwerking de bij de ADM en NDSM levende onrust over de plannen tot sanering van de Nederlandse scheepsbouw trachten te kanaliseren. De leiding van deze plaatselijke comité's is in handen van CPN-ers, terwijl de gezamenlijke solidariteitscomité naar buiten toe ook altijd vertegenwoordigd worden door CPN-leden.
- Comité "Gusto open", dat weliswaar, evenals enkele van de comité's in Amsterdam e.o., tamelijk breed is samengesteld, maar waarin de CPN o.a. dankzij het voorzitterschap van een partijgenoot een belangrijk deel van de regie in handen weet te houden. Ook elders tracht de CPN de zorgen omtrent de werkgelegenheid in de metaal in voor de partij bruikbare kanalen te leiden, hetgeen met het meeste succes geschiedt door de
- CPN-bedrijfsgroep Hoogovens, waarvan de leden bij voorkomende acties op het bedrijf een vooraanstaande rol spelen.

De strokarton

- Gezamenlijke actiecomité's in de strokarton-industrie, een reeds jaren lang bestaand samenwerkingsverband van actiecomité's bij diverse Oost-Groningse bedrijven. Namens de actiecomité's wordt slechts opgetreden door CPN-ers, onder wie de voorzitter en de "adviseur", F. MEIS.

De havens

- Comité Amsterdamse Havenarbeiders, dat weliswaar bij de recente stakingsacties om tactische redenen plaats maakte voor een actiecomité van andere samenstelling, maar waarvan de belangrijkste functionarissen (die tevens lid CPN waren) de beslissende CPN-inbreng in de acties in Amsterdam wisten veilig te stellen. Ook het
- Actiecomité Rotterdamse Havenarbeiders (ARH) ging na het uitbreken van de havenstaking weloverwogen op in een breder comité waarin even-

wel de ARH-bestuursleden, die tevens CPN-er waren een leidende rol vervulden. De ARH-secretaris (een CPN-bestuurder) trad ook op als stakingsleider bij de sleepbootbemanningen, terwijl de ARH-penningmeester (een CPN-districtsbestuurder) fungeerde als centrale figuur bij de financiële steunacties voor de stakers.

De bouw

- Bouwvak Actie Comité (BAC), een samenwerkingsverband van Amsterdamse bouwvakkers, die aangesloten zijn bij de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (ABWB) en bij de Bouwbond/NVV. Als gevolg van de CPN-dominantie van de afdeling Amsterdam van de BB/NVV (het afdelingsbestuur bestaat vrijwel geheel uit CPN-ers) en het feit dat de ABWB de enige nog uit de EVC overgebleven CPN-vakbond is, worden de activiteiten van het BAC volledig door de partij gestuurd.

Het onderwijs

- Aktiekomitee Amsterdams Onderwijs, waarin weliswaar naast de ABOP-Amsterdam ook andere organisaties vertegenwoordigd zijn, maar waarin de Amsterdamse afdeling van de NVV-onderwijsvakbond en dus de CPN de boventoon voert. Immers, minstens zes van de negen ABOP-afdelingsbestuurders zijn CPN-leden, onder wie de voorzitter, de penningmeester en de secretaresse. Behalve plaatselijk heeft de CPN ook categoriaal in de ABOP invloed weten te verwerven, m.n. in de sectie vormingswerk en de functiegroep sociaal-pedagogisch onderwijs.

De gezondheidszorg

- Landelijk Aktie Komitee Gezondheidszorg (LAK), gericht op de intramurale gezondheidszorg, is een overkoepelende organisatie van plaatselijke en regionale actiegroepen. Namens het LAK wordt uitsluitend door CPN-ers opgetreden, onder wie de voorzitter. Het LAK wordt vrijwel altijd in één adem genoemd met het
- Landelijk Overleg Van Eerste Lijnswerkers (LOVEL), waarin actiegroepen uit de andere gezondheidszorgsectoren vertegenwoordigd zijn. Voor het LOVEL wordt louter door CPN-ers opgetreden, m.n. door de secretaris en de landelijk contactpersoon. Aan het LOVEL zijn zowel plaatselijke als categorale actiegroepen opgehangen. Het werk van het LOVEL wordt gedragen door het Amsterdamse

- Initiatiefkomitee "Versterk de eerste lijn nu", waarvoor opnieuw alleen CPN-ers naar voren treden onder wie de voorzitter en de secretaresse. De belangrijkste met het LOVEL verbonden categorale actiegroep is de
- Landelijke Aktiegroep Gezinsverzorging (LAG), die (al weer) slechts door partijgenoten vertegenwoordigd wordt, m.n. de voorzitster en secretarisse. Het LOVEL overkoepelt voorts o.m. de
- Landelijke Aktiegroep Wijkverpleging (LAW), waarvan in elk geval één van de twee naar voren tredende vertegenwoordigsters lid CPN is. Het LAK en het LOVEL waren de drijvende krachten achter de totstandkoming van de
- Initiatiefgroep "Stop Eigen Risico", waarvan zowel het voorzitterschap als het secretariaat door CPN-ers worden bekleed.

Het welzijnswerk

- Landelijk Aktiekomitee Sociaal-Kultureel werk (LASK), een overkoepelende organisatie van plaatselijke actiegroepen op dit terrein. Het LASK wordt gestuurd door een groep kernleden die geheel uit CPN-ers bestaat. Deze partijgenoten zijn tevens allen kaderleden van de ABVA. (Behalve via het welzijnswerk heeft de CPN ook via het wetenschappelijk onderwijs en de gezondheidszorg middenkaderposities in de ABVA weten te verwerven). Het LASK is in de plaats gekomen van het Anti-CRM-Bezuinigingsfront (ACB-front), een eveneens door de CPN beheerste actiegroep van welzijnswerkers. Gehandhaafd bleef de ACB-krant, waarvan de kernredactie geheel uit CPN-ers bestaat. De opheffing van het ACB-front werd mede noodzakelijk in verband met het daarnaast functioneren van het
- Landelijk Werkers Kontakt algemeen maatschappelijk werk (LWK), een organisatie, waarin de CPN inmiddels ook sterke posities had weten te verwerven.

De kunstenaars

- Protest tegen de aantasting van de BKR, waarin weliswaar meerdere kunstenaarsorganisaties hun geluid lieten horen, maar waarin de boven-
toon werd gevoerd door de Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars (BBK), waarvan in het tienhoofdig landelijk bestuur minstens drie CPN-ers zitten. De CPN-inbreng was behalve via de BBK ook via haar posities in de Kunstenaarsorganisatie NVV verzekerd.

De inactieven

- WAO-comité's, plaatselijke comité's van arbeidsongeschikten, waarin steeds de belangrijkste functies door CPN-ers worden bekleed. Voorzitter van het landelijk samenwerkingsverband van de WAO-comité's is dan ook een CPN-districtsbestuurder.
- Landelijke Werklozen Belangen Vereniging (LBWB), een door de CPN in het leven geroepen koepelorganisatie van de al evenzeer door de partij beheerste plaatselijke Werklozen Belangen Verenigingen. Het bestaat geheel uit CPN-leden, terwijl het feitelijke werk wordt gedaan door de leidende figuren van de belangrijkste WBV van Amsterdam, die eveneens lid van de CPN zijn.

De vrouwen

- Comité "Vrouwen eisen werk" (VEW), een door de Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB, de vrouwenorganisatie van de CPN) opgericht comité, dat een flink aantal plaatselijke comité's met dezelfde naam overkoepelt. Zowel in het landelijke als in elke plaatselijke VEW worden de sleutelposities ingenomen door leden van de NVB en de CPN. Via het VEW en andere initiatieven tracht de NVB contacten te leggen met andere vrouwenorganisaties. Zo is de NVB ook in het voor legalisering van abortus ijverende comité "Wij vrouwen eisen" vertegenwoordigd.

Jongeren

- Landelijk Komitee Schoolverlaters (LKS), een volgens hetzelfde stramien door de CPN-jongerenorganisatie ANJV (Algemeen Nederlands Jeugdverbond) in het leven geroepen organisatie met het doel de onvrede over de jeugdwerkloosheid te kanaliseren. ANJV-ers en jonge CPN-ers hebben inmiddels in het NVV-jongeren-contact dermate belangrijke posities weten te bereiken, dat het optreden van het LKS enigszins naar de achtergrond is geschoven. Het optreden van CPN-ers in het NVV-Jc, dat o.m. tot uitdrukking kwam in hun betrokkenheid bij de opstelling van het NVV-Jc-"Plan voor de jeugdarbeid", verzekert reeds een voldoende CPN-inbreng in de protesten tegen het regeringsbeleid m.b.t. de jeugdwerkloosheid. Ook in de met het LKS samenwerkende soldatenvakbond VVDM weten ANJV-ers en jonge CPN-ers telkenjare opnieuw belangrijke bestuursfuncties te verwerven. Momenteel zijn minstens

twee van de zeven VVDM-dagelijks bestuursleden lid van de CPN, terwijl met hen in totaal minstens vier CPN-ers deel uitmaken van het elfhoofdig Algemeen Bestuur van de VVDM.

Studenten

--Landelijk Overleg Grondraden (LOG), het landelijk samenwerkingsverband van studentenvakbonden, waarvan de belangrijkste de laatste jaren onafgebroken door de CPN gedomineerd zijn. Zo is het ASVA-bestuur al jarenlang in meerderheid in CPN-handen (gedurende het studiejaar 1978/1979 zelfs voor twee-derde). Als grootste studentenvakbond draagt de ASVA-er daarmee de CPN - een belangrijk deel van het LOG-werk, hetgeen nog versterkt wordt doordat ook de andere studentenvakbonden veelal CPN-ers uit hun bestuur naar het LOG afvaardigen. Ook in landelijke koepelorganisaties van studenten aan instellingen voor hoger beroepsonderwijs is steeds een duidelijke CPN-inbreng te constateren.

Wetenschap

--CPN-posities onder het wetenschappelijk personeel van universiteiten en andere instellingen, die de CPN enerzijds de gelegenheid verschaffen niet alleen via de studentenvakbonden maar ook middels de geleiding van het wetenschappelijk personeel in universiteits- en hogeschoolraden vertegenwoordigd te zijn, en anderzijds in staat stellen een belangrijk aandeel te hebben in wetenschappelijk onderzoek ten bate van de vakbeweging. Dat CPN-aandeel is verzekerd dankzij het feit dat zowel aan de vragende kant (m.n. de FNV-beleidsgroep Onderzoek en de scholings- en vormingsinstituten van de vakbeweging) als aan de antwoordende kant CPN-leden actief zijn. CPN-wetenschappers aan met name de Universiteit van Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen zijn keer op keer terug te vinden in die werkgroepen die het door de vakbeweging gewenste onderzoek uitvoeren.